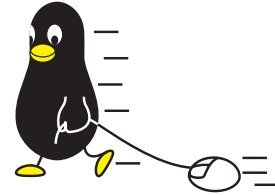

Csomagkezelés GNU/Debian alatt (2. rész)

Az aptitude további lehetőségei.

Néhány hónappal ezelőtt, a 14. számban jelent meg egy rövid bevezető írásom a GNU/Debian rendszerek alatti csomagkezelésről. Cikkemet olyan felhasználóknak szántam, akik meg kívánják tanulni saját rendszerük telepítésének, karbantartásának mikéntjét. Habár több eszközt és lehetőséget is bemutatam, a kapott kérdések alapján egyértelművé vált, hogy az emberek nem szeretnek egy feladatra egyszerre több programot használni. Ez természetes. A legjobb megoldás az volna, ha egy rendszert használhatnánk az összes telepítéssel kapcsolatos feladat megoldására. Bár mindenre alkalmas eszköz nincs, mégis több olyan program is könnyen elérhető, mely igen hatékonyan segíthet nekünk. Mostani cikkemben részletesebben szeretném ismertetni az egyik kedvencemet, az előző részben már említett aptitude-ot.

Emlékeztetőül: többféle csomagtípus létezik – a GNU/Debian rendszerek .deb csomagokat használnak. Ezek a csomagok nemcsak a telepíteni kívánt programot tartalmazzák, de különböző adatokat is a rendszer számára, melyek segítségével a program részeit a megfelelő helyre tudja rakni, ellenőrizni tudja, hogy a program futásához szükséges elemek megtalálhatók-e a rendszeren, felleli a programmal egyszerre nem használható egyéb termékeket és így tovább. Az első pár szárnycsapás után az ember bármit könnyedén telepít (például az aptitude telepítéséhez annyi kell, hogy a /etc/apt/sources.list fájlban szerepeljen egy csomagforrás, majd kiadjuk az apt-get install aptitude parancsot), de könnyen eljutunk addig a pontig, amikor nagyobb felügyeletet szeretnénk gyakorolni. Nézzük, mire is használhatjuk az aptitude-ot!

A felület

A legfontosabb fogalom, amit ismerned kell, a *nézet*. Hogy egyszerre több csomag adatait is könnyen meg tudjad nézni, több „ablakod” lehet. Például az első nézetben rákeresel a *gnuchess-re*, majd megnézed a leírását („i”). Látod, hogy az *xboard* nincs telepítve a

szereden. Ez a gnuchesshez javasolt csomag (a *Suggests* alatt az *xboard* sor piros háttérrel látható) szerencsére csak javasolt és nem kötelező csomag, ugyanis jelenlegi forrásaid között a rendszer nem lát megfelelő csomagot – az *xboard* mellett az *UNSATISFIED* felirat olvasható. Ez a gonosz *UNSATISFIED* szó csendesen jelzi nekünk, hogy a rendszer saját magától nem tudja telepíteni a csomagot, ilyenkor általában egyetlen megoldás jöhet számításba: a kérdéses csomag letöltése (például a <http://packages.debian.org> weboldal segítségével), majd kézi telepítése. Most jelöljük ki telepítésre a gnuchest.

```

X~1 term
Actions Undo Options Views Help
[... menu ...]
1.
--- New Packages
--- Installed Packages
--- Not Installed Packages
--- Obsolete and Locally Created Packages
--- Obsolete Packages
--- Tasks

These packages have been added to Debian since the last time you cleared the list of "new" packages. (Choose "Forget new packages" from the Actions menu to empty this list)
    
```

```

X~1 term
Actions Undo Options Views Help
[... menu ...]
2.
Description
gnuchess Plays a game of chess, either against the user or against itself unless it is an updated version of the GUI chess playing program. It has a simple alpha-numeric board display, and is also compatible with the xboard program.
Priority: optional
Section: games
Maintainer: Martin Mitchell (martin@debian.org)
Compressed size: 110K
Uncompressed size: 200K
Source Package: chess
--- Depends ---
-- libchess (= 2:1.2)
-- Suggests
-- libchess (= UNSATISFIED)
-- Replaces
-- gnuchess-book
-- Packages which depend on gnuchess
-- Suggests
xboard 4.0.5-2.1
xboard 4.2.0-2
xboard 0.4.3-1
Plays a game of chess, either against the user or against itself.
    
```

Ehhez álljunk a program sorára, és üssünk egy „+”-t. Ekkor a sor zöldre vált, jelezve, hogy a programot telepítésre jelölte ki (lásd a 2. képet!). Kíváncsiságunk kielégítésére nézzük meg, milyen csomagok használják ezt a programot! Ha a „Packages which depend on...” soron ENTER-t ütünk, lenyílik a lista, és láthatjuk azokat a programokat, amelyekhez az adott csomag szükséges, illetve javasolt. Az itteni csomagokon „állva” is használhatjuk az „i” gombot új nézetablak nyitására. Ha egy ablakban végeztünk a munkával, a „q” billentyűvel egyszerűen bezárhatjuk

Keresés egygel bonyolultabban

Na jó, eddig egyszerű. Most nézzünk bonyolultabb feladatokat! Például hogyan tudunk keresni a csomagok között? Először is nyiss egy új csomaglistaablakot! Ezekből kétféle létezik: a már jól ismert csomagnézet, illetve a kategória szerinti böngészőablak. A második nézet egy újabb típus, lényege, hogy a csomagokat nem a teljes fájt megjelenítve nézhetjük, hanem mindig egy adott kategóriában vagyunk (ahogy például a *Midnight Commander*-ben egy adott könyvtárban), és a nyílbillentyűk segítségével léphetünk be egy kategóriába, illetve egygel vissza (lásd a 3. képen). Ilyenkor

```

X~1 term
Actions Undo Options Views Help
[... menu ...]
3.
[... menu ...]
[... list of packages ...]
    
```

```

X~1 term
Actions Undo Options Views Help
[... menu ...]
4.
[... menu ...]
[... list of packages ...]
    
```

```

X~1 term
Actions Undo Options Views Help
[... menu ...]
5.
[... menu ...]
[... list of packages ...]
    
```

a felső kék területen a jelenlegi „elérési út” is látható. Új csomaglistaablakot a menü (F10) *View* pontja alól kérhetsz. Nézzünk egy életszagú példát! Keressék valami mp3-at lejátszani képes programot. Első körben kutathatok olyan csomagok után, amelyek nevében szerepel az „mp3”. A / után a *less*-ből

1. lista

```
~dsolitaire~i      Azok a telepített csomagok, melyek leírásában szerepel a
                   solitaire szó.
~D (~dkde) ~seditors A KDE-t igénylő szövegszerkesztők.
~snet | ~smaill     A net és a mail csoportokba tartozó csomagok.
~U! ~dBIND         Frissíthető csomagok, melyek leírásában nem szerepel a BIND szó.
~e ~nxmms          Az xmms nevű csomag (nem jelenik meg az összes xmms-bővítmény).
```

2. lista A fontosabb csoportosítási lehetőségek

```
section  A szakaszbesorolások alapján csoportosít (például „contrib/games”). Utána
         zárójelben megadhatjuk, hogy csak a besorolás első felét (topdir) vagy második
         felét (subdir) vegye figyelembe.
status   Állapot (telepített, új, virtuális csomag stb.).
action   Ez a „g”-re megjelenő tevékenységlista-típus: a csomagokon elvégzendő feladatok
         szerint csoportosít. Vigyázz vele, mert azokat a csomagokat, amelyekre nincs
         tevékenység kijelölve, elrejtji! (Lásd az 5. képet!)
versions Csak akkor érdekes, ha látni szeretnénk, hogy egy adott csomagtól milyen
         változatok érhetőek el.
deps     A csomaghoz tartozó függőségeket jeleníti meg a részletes leírásokhoz hasonlóan.
```

```
xterm
Actions Undo Options Views Help
fil: Menu ? Help g: Quit u: Update g: Download/Install Pkgs
aptitude 0.2.11.1 #Broken: 1 Will free 9101kB of disk space DL Size: 1495kB
--- New Packages
--- Upgradable Packages
--- Installed Packages
--- Tasks - Packages which set up your computer to per
--- admin - Administrative utilities (install software
--- base - The Debian base system
--- devel - Utilities and programs for software develo
--- doc - Documentation and specialized programs for v
--- editors - Text editors and word processors
--- main - The main Debian archive
i abiword-common 1.0.2+cv5.1.0.2+cv5.
i A abiword-doc 1.0.2+cv5.1.0.2+cv5.
i A abiword-gtk 1.0.2+cv5.1.0.2+cv5.
i custom 1.9962-2 1.9962-2
i ed 0.2.19 0.2.19
i emacs19 19.34-26.519.34-26.5
i emacs20 20.7-13.1 20.7-13.1
i emacs-common 1.4.15 1.4.15
i joe 2.8-20 2.8-20
i A kate 4:2.2.2-144:2.2.2-14
user friendly full screen text editor
```

ismert módon megadhatom a keresendő szöveget. Nos, ez jelenleg nem túl hatásos, hiába lépkedünk a feltételnek megfelelő csomagok között (\), nem akad a horgunkra, például az xmms sem. Ekkor nyújtanak nagy segítséget a keresőrendszerben használható kifejezések. Egy kifejezés a ~ karakterrel kezdődik, egy karakter határozza meg a típust, majd a keresett szövegrész következik. A fontosabb keresési típusok:

```
~b - sérült (broken) csomag;
~d<sz> - a szöveg szerepel a leírásban;
~D<kif> - a <kif>-nek megfelelő csomagokon függő csomagok;
~e - keresésmódosító: pontos kifejezést keres;
~i - telepített csomag;
~n<sz> - a szöveg szerepel a névben;
~s<sz> - a szöveg szerepel a csomag Section: mezőjében;
~U - frissíthető csomagok.
```

A kifejezéseket egymás után írva logikai ÉS kapcsolatot hozunk létre, középük |

karaktert szűrve VAGY kifejezést kapunk, valamint zárójeleket is használhatunk. Az 1. lista néhány példát tartalmaz ezek használatára.

Példánkra visszatérve tehát keresünk egy mp3-at lejátszani tudó grafikus programot. Erre több lehetőségünk is van. Remélhetjük például, hogy a keresett csomag a *sound* szakaszban helyezkedik el (ez sajnos nem biztos, megeshet, hogy a nekünk legjobban megfelelő csomag éppen a *contrib* szakaszban található), a leírásában viszont biztos előkerül az „mp3” kifejezés. Ez még nem elég, ugyanis bosszantóan sok programkönyvtárat kaphatunk, ezért az összes ilyen kizárni szeretnénk. Ha grafikus felületen futó programot akarunk, az valószínűleg az *xlibs* csomagra is támaszkodik. Tehát valami ehhez hasonló kifejezést állíthatunk össze:

```
~dmp3! (~nlib) ~D (~nxlibs) (~sso
und | ~scontrib)
```

Azért ez már elég zavaros... Ugyan a leírást megjelenítő részt a „D” billentyű segítségével könnyen elrejtjük, talán egyszerűbb, ha eleve a megjelenített csomagokat szűkítjük le. Ezt is megtehetjük, az „l” lenyomása után a már ismert módon megadhatjuk a szűrőfeltételt; például a ~dmp3! ~nlib! ~ndev szűrőfeltétel után szinte csak a nekünk érdekes csomagok jelennek meg (lásd a 4. képet). Ez a fajta szűrés a függőségek vizsgálata során is nagyon hasznos tud lenni.

Csoportosítás, rendezés

A faelrendezésnél a szokásos csoportosítást kapjuk, ezt a „G” megnyomására megjelenő párbeszédablakban felülbíráhatjuk. A csoportosítási szabály egyszerű, a szinteket egymás után, vesszővel elválasztva adjuk meg. A 2. listában felsoroltam az izgalmasabb csoportosításokat.

A sorba rendezés igazából magáért beszél, az „S” billentyűre megjelenő ablak segítségével rendezhetünk név, telepített méret és fontosság szerint (name, installsize, priority), a fordított rendezéshez a kulcsszó elé egy ~ karaktert kell tenni.

Beállítások, témák

A program egyéb lehetőségeket is biztosít, például *témákat* állíthatunk össze. Egy-egy téma igazából egy mentett beállítás, segítségével több beállítás között lépkedhetünk. Érdekes például a függőlegesen elválasztott elrendezés, így a leírás grafikus felületen nem foglalja el az ablak alsó felét (lásd 6. kép). Ennek használatához csupán a saját könyvtárunkban lévő `~/aptitude/config` fájlba kell az alábbi sort beírni:

```
Aptitude::Theme "Vertical-Split";
```

Mindenképpen ajánlom a programhoz tartozó README fájl elolvasását (`less /usr/share/doc/aptitude/README`), illetve ha részletesebben érdekel az aptitude viselkedésének beállítása, az *apt.conf* fájlhoz tartozó leírást (man `apt.conf`).

Szy György a Linuxvilág főszerkesztője, a Kiskapu Kiadó vezetője. Mindenki véleményét és levelét örömmel várja az alábbi levélcímen: Szy.Gyorgy@linuxvilag.hu